

Ruth Pakaluk: Manželka, Matka, Priateľka, Aktivistka

Ruth Pakaluk bola mimoriadne srdečná a talentovaná žena. Na univerzitu Harvard nastúpila ako ateistka podporujúca potraty. Po svojom obrátení na katolicizmus sa odovzdala výchove svojej rodiny a pro-life aktivizmu. Vo veku 34 rokov jej diagnostikovali rakovinu. Krátko pred tým, než pokojne zomrela vo veku 41 rokov, napísala priateľke: „Milovala som život, ktorý mi Boh dal. Neexistuje iný život, ktorý by som žila radšej.“

29.11.2025

Tento stručný náčrt života Ruth Pakaluk pochádza z knihy a podcastu Johna Coverdalea „Encounters: Finding God in All Walks of Life“ (Stretnutia: Nachádzať Boha vo všetkých oblastiach života). *Encounters* predstavuje profily ľudí, ktorí žijú posolstvo sv. Josemaríu – nachádzať Boha v každodennom živote.

.....

ČLÁNOK: Vatikán schvaľuje začiatok procesu jej blahorečenia

.....

Každý týždeň vychádza nová epizóda podcastu s novým profilom. Môžete

sa naň prihlásiť v Apple Podcasts, Spotify, Amazon Music, Pocket Casts, Podcast Addict, Podcast Republic, iHeart, Castbox alebo kdekoľvek, kde počúvate svoje podcasty (RSS feed).

Celú knihu si môžete zakúpiť na Amazon alebo u vydavateľstva Scepter Publishers.

.....

Ruth Pakaluk sa na Harvarde obrátila z ateizmu ku kresťanstvu a rok po promócií sa stala katolíčkou. Ako matka siedmich detí bola hlboko zapojená do hnutia Right to Life a zohrávala aktívnu úlohu v živote svojej farnosti aj pri organizovaní apoštolských aktivít Opus Dei. Rakovinu prsníka jej diagnostikovali vo veku tridsaťštyri rokov, no až do mesiaca pred svojou smrťou žila normálnym životom; zomrela sedem

rokov neskôr, v septembri 1998, vo veku štyridsaťjeden rokov.

Od ateistky ku katolíčke cez evanjelické kresťanstvo

Ruth sa narodila ako Ruth Elizabeth Van Kooy 19. marca 1957 v South Orange v štáte New Jersey, v periférnom meste New Yorku. Jej otec bol elektrotechnický inžinier. Namiesto výkonu povolania učil na odbornej strednej škole – chápal to ako spôsob služby spoločnosti. Jej matka zostala doma, kým boli deti malé, ale neskôr pracovala ako výkonná sekretárka. Na strednej škole Ruth produkovala, režírovala a účinkovala v mnohých divadelných hrách a muzikáloch v rámci divadelnej skupiny, ktorú založili a viedli študenti. Bola výbornou speváčkou, vybranou do zboru All-Eastern. Bola tiež zručnou klaviristkou a hrala na hoboju, flautu, husle aj veľký bubon v rôznych

hudobných súboroch. Ruth bola tiež dobrá športovkyňa a hrala v tíme pozemného hokeja. V detstve navštevovala s rodinou presbyteriánsky kostol, no v dospievaní liberálne odmietla kresťanstvo svojich rodičov a stala sa ateistkou podporujúcou potraty.

Počas posledného ročníka strednej školy Ruth zvažovala, že pôjde na školu pre letušky, pretože „stačí sa usmievať a môžete vidieť svet“.

Uvažovala tiež o štúdiu na McGill University, kam plánoval ísť chlapec, s ktorým prežívala to, čo na sklonku života opísala ako „takmer rozprávkový románik“. Na odporúčanie miestnej absolventky Radcliffe College podala prihlášku na Harvard. Jeho ponuku nemohla odmietnuť, pretože – ako povedala – „nikdy by som nezistila, či dokážem držať krok s tými najlepšimi“.

Ruth uspela v prvom ročníku natoľko, že ju požiadali, aby nasledujúci rok pôsobila ako asistentka pri predmete *Priestor, čas, pohyb*. V druhom ročníku patria medzi jej povinné texty aj výpovede guvernéra Bradforda o tom, ako pútnici prežili svoju prvú, krutú zimu v Amerike. Zapôsobilo na ňu ich hrdinstvo a obetavosť v tom, ako sa navzájom starali počas choroby, ktorá sužovala kolóniu, a porovnala to so svojím vlastným hedonistickým a egocentrickým životom. „Chcem žiť ako oni,“ pomyslela si. „Ani ma nezaujíma, či to, čomu verili, je pravda. Chcem žiť ako oni.“ Napriek tomu, že tvrdila, že ju nezaujíma, či je kresťanstvo pravdivé, čoskoro sa rozhodla hľadať pravdu, v ktorú by mohla veriť.

O niekoľko rokov neskôr Ruth napísala priateľovi:

„Akonáhle som dospela (alebo skôr vrátila sa) k presvedčeniu, že Boh existuje, zdalo sa mi samozrejmé, že jediná racionálna vec, ktorú treba urobiť, je zistiť o Ňom viac a zistiť, čo chce, keďže podľa definície je Boh nekonečne väčší a dôležitejší než čokoľvek iné. Dnes si už ťažko pamätám alebo predstavujem, ako môže niekto veriť v Boha a pritom nemyslieť, že je nevyhnutné usilovať sa klásť Boha do stredu svojho vedomia. Môže sa vám zdať, že je to veľmi únavné, ale uvedomte si toto – Cirkev vždy učila, že Boh stvoril človeka tak, že nemôže prestať túžiť po šťastí, ale skutočne šťastný (nie len na chvíľu pobavený alebo rozptýlený) môže byť iba v zjednotení s Ním. A tak neustále obracať svoju pozornosť k Bohu by bolo pre človeka tým najprirodzenejším.“

Medzi študentmi v Ruthinej sekcii kurzu o priestore, čase a pohybe bol

aj Michael Pakaluk, bývalý katolík, ktorý prišiel na Harvard ako náboženský skeptik. Po tom, čo cez leto medzi prvým a druhým ročníkom len o vlások unikol smrti utopením, rozhodol sa zistiť, či je kresťanstvo pravdivé. Michael a Ruth spolu začali chodiť a čoskoro sa do seba vášnivo zamilovali. Podľa Michaela ich „zamilovanie sa nedalo oddeliť od vernosti spoločnej túžbe skúmať, či kresťanstvo môže byť pravdivé“. Ani jeden z nich nepoznal jediného študenta či profesora, ktorý by bol kresťanom, takže ich odhodlanie zistiť, či je kresťanstvo pravdivé, ich okamžite inakšie spojilo.

Ruth aj Michael boli presvedčení, že rozhodujúcim faktorom je spôsob života. Do konca druhého ročníka dospeli k záveru, že na to, aby človek mohol žiť kresťanský život, musí patriť do kresťanského spoločenstva. Začali preto chodiť do United Church

Congregational na Cambridge Common. V priebehu času však boli čoraz viac frustrovaní výlučným zameraním tohto zboru na spoločenské a politické témy a jeho nezaujmom o teológiu či spiritualitu. Hoci tam ďalej chodili na bohoslužby, pridali sa aj k evanjelikálnemu spoločenstvu InterVarsity Christian Fellowship (IVCF) na Harvarde. Očakávali časté intelektuálne diskusie o filozofických a teologických témach. Namiesto toho našli emocionálne nadšenie a dôraz na udržiavanie dobrej nálady.

Na jeseň 1978 sa Ruth a Michael zosobášili v presbyteriánskom zbore jej rodičov. V tom čase bolo medzi študentmi Harvardu ženatých či vydatých len zopár. Pakalukovci si prenajali malý byt a žili veľmi skromne. Na jedlo si rozpočítali dvadsať dolárov týždenne, čo bola malá suma aj vtedy. Vedeli vyžiť z tak mála, pretože ich hlboko zasiahla

téma svetového hladu a stali sa vegetariánmi. Nakupovali vo veľkom a vyhýbali sa hotovým jedlám, takže vyžili s menej ako sedemdesiatimi piatimi centami na deň. Odvádzali desiatok – desať percent svojho čistého príjmu, vrátane štipendií – svojmu zboru, InterVarsity Fellowship a dvom obľúbeným charitám: Oxfam a Bread for the World, advokačnej organizácii. Spočiatku obaja rozhodne odmietali katolícku cirkev – Ruth pre antikatólicke postoje reformovaného prostredia, v ktorom vyrastala, a Michael preto, že nominalizmus katolicizmu svojho detstva považoval za falošné náboženstvo brániace osobnému vzťahu s Kristom. Obaja boli zhrození, keď im Curt, priateľ z malej skupiny InterVarsity, ktorú Michael viedol, oznámil, že sa pripravuje na vstup do Katolíckej cirkvi. Dlhو s ním diskutovali, no napokon nedokázali vyvrátiť jeho dôvody, prečo sa stáva katolíkom.

Dôležitým faktorom, ktorý ovplyvnil ich pohľad na Katolícku cirkev, bola kniha Malcolma Muggeridgea o Matke Terézii. Ako spomína Michael:

„Matka Terézia bola nepochybne mimoriadne modliaca sa žena, skutočná Kristova nasledovníčka, ktorá bola navyše svätá. A to pre nás predstavovalo problém. Ako je možné, že v údajne falošnej a odpadlickej forme kresťanstva možno nájsť to, čo sa nám zdalo pravdivým pohľadom na utrpenie, modlitbu a svätosť? V ranej Cirkvi existoval argument o Kristovi: buď bol zlý človek, alebo bol Boh – nič medzi tým. Nemohol byť len dobrým morálnym učiteľom. Matne sme cítili, že čelíme podobnej dileme. Katolícka cirkev bola buď veľmi zlá, alebo veľmi dobrá. A Matka Terézia robila prvú možnosť neudržateľnou.“

Čítali množstvo kníh o Katolíckej cirkvi a raných dejinách kresťanstva,

najmä spisy pátra Johna Hardona SJ. Postupne prijali postoje Cirkvi k potratom i antikoncepcii a obdivovali jej odvahu pri ich obrane. Okolo Vianoc 1978 sa rozhodli prestať používať antikoncepciu. Michael vysvetľuje ich rozhodnutie:

„Postoje formované antikoncepciou (,antikoncepčná‘ mentalita) sú v rozpore s postojmi, ktoré by kresťan mal mať. Kresťania celé stáročia odmietali antikoncepciu. Bolo ľahké uveriť, že zmena učenia väčšiny kresťanských cirkví v tejto oblasti je príkladom toho istého ,zosvetštenia‘ – plávania s prúdom – ktoré bolo viditeľné v cirkvách aj vo vzťahu k potratom, čo bolo nespochybniteľne zlé a nekresťanské. Zároveň sme si mysleli, že by vôbec nebolo prekvapujúce, keby odmietnutie antikoncepcie bolo akousi ,skúškou‘ skutočnej vernosti Kristovi v modernom svete. Vníмали sme to tak, že každá generácia má svoju skúšku

– istú prax, ktorú svet prijíma a kresťania musia odmietnuť, alebo ktorú svet odmieta a kresťania musia prijať – prax, ktorá si vyžaduje obeť; prax, ktorá pre ‚svet‘ nedáva zmysel, ale pre kresťanov je evidentná cestou pravého nasledovania Krista. Keďže bolo pravdepodobné, že takáto skúška existuje, zdalo sa nám, že antikoncepcia je jej horúcim kandidátom. Preto sme sa rozhodli, že ako Kristovi nasledovníci prestaneme používať antikoncepčné prostriedky. Nad ešte väčšou otázkou, či sa máme pokúsiť o počatie dieťaťa, sme však vtedy ani nepremýšľali. Boli sme študenti a jednoducho sme predpokladali, že by sme nemali mať dieťa.“

Na jar 1980 už Ruth aj Michael smerovali ku Katolíckej cirkvi. Keďže však Michael získal Marshallovo štipendium na štúdium v Edinburghu a na jeseň sa mali na dva roky presťahovať do Škótska,

nechceli robiť okamžité rozhodnutie. Keď do Škótska dorazili, Ruth už mala jasno, hoci Michael mal ešte niekoľko pochybností. V Edinburghu začali obaja chodiť na prípravu na vstup do Katolíckej cirkvi na univerzitnej katolíckej kaplnke. Ruth napísala svojim svokrovcom: „Život nám ide tak dobre – často som ohromená množstvom a kvalitou požehnaní. Možno prídu aj ťažšie časy – to je vždy v Božích rukách – ale neobávam sa. Ako málo ľudí dostane za život všetky tie radosti, aké som ja dostala len za dva roky!“ Na Štedrý deň Michael vykonal generálnu spoveď a prijal Eucharistiu a Ruth bola prijatá do Cirkvi a pobirmovaná.

Čoskoro začali chodievať na svätú omšu denne. Michael vysvetľuje ich rozhodnutie:

„Trvali sme na tom, že náš vstup do Katolíckej cirkvi nemení fakt, že sme

evanjelickí kresťania. Teraz sme boli evanjelici, ktorí sú katolíkmi; verili sme, že to, čo sme milovali a hľadali v evanjelickom kresťanstve, je uchované a v najintenzívnejšej podobe prítomné vo svätcoch Katolíckej cirkvi. Ako evanjelici sme verili, že by sme mali mať denný ‚tichý čas‘ – rozhovor s Kristom, budovanie osobného vzťahu s ním. Chceli sme byť Kristovi čo najbližšie – preto sme sa chceli čo najviac podobať prvým kresťanom. Postupne sme pochopili, že omša je Pánova večera presahujúca čas. Ísť na omšu znamená byť pri Pánovej večeri spolu s apoštolmi, úplne na rovnakej úrovni ich blízkosti ku Kristovi. Prví kresťania nemali žiadnu prioritu, ktorú by nemal aj ten, kto jednoducho príde na omšu. A keď je to tak, hovorili sme si, aká modlitba by mohla byť lepšia a aká lepšia cesta rásť v osobnom vzťahu s Kristom než ísť na omšu a modliť sa tam? Takže náš denný ‚tichý čas‘ viedol

prirodzene k dennej omši. Nie že by sme sa nechceli modliť potichu a v skrytosti aj inokedy počas dňa; ale zdalo sa nám, že prvý voľný čas určený na modlitbu – akési ‚prvotiny‘ nášho času – by mali patriť omši.“

Ruth a Michael však zistili, že je pre nich náročné dodržať predsavzatie chodiť na omšu každý deň. Pár dní či týždeň sa im darilo, potom na týždeň či dva poľavili. Obaja to považovali za neprijateľné. Uvedomovali si, že potrebujú pomoc, no nevedeli, akú formu by mala mať. O mnoho rokov neskôr, keď prvýkrát počuli o Opus Dei, spoznali, že je to presne to, čo hľadali.

Ich prvé dieťa, Michael, sa narodilo 27. novembra 1981. Podľa jej manžela jej materstvo urobilo Ruth omnoho nezištnejšou. Spomína, že:

dvakrát počas noci vydal [Michael] nejaké tiché, mrzuté zvuky a Ruth ihneď vstala potme, aby ho zobrala a

nakrmla. Táto jej oddanosť ma ohromila. Samozrejme, dáva to zmysel: keď dieťa v noci plače, treba ho nakrmiť.

Ale nikdy predtým u Ruth nevidel taký priamy, spontánny prejav nezištnosti. Neprevracala očami ani sa ani na sekundu nezdržala v posteli. Dieťa vydalo zvuk — a ona vyskočila, aby sa oň postarala.

Michaelovo narodenie tiež premenilo Ruthin postoj k potratom. V predchádzajúcom roku túto tému dôkladne študovala a intelektuálne dospela k presvedčeniu, že potrat znamená vzatie nevinného ľudského života. Toto presvedčenie posilnilo aj jej prijatie učenia Cirkvi. Bola o tom hlboko presvedčená, ale emocionálne nebola ešte celkom zapálená pre pro-life postoj. Jej manžel si všimol, že po Michaelovom narodení začala na problém potratov hľadiť novým, naliehavejším spôsobom. Sama tento

posun pozorovala, keď v tom čase – v súvislosti so samovoľným potratom, ktorý utrpela jej priateľka – napísala, že už nie je schopná byť „filozofická pri smrti detí iných ľudí“ a že „to, čo sa predtým zdalo smutné a tragické, je teraz hrozné už len na pomyslenie“. Jej odpor proti potratom bol teraz zakorenený v jej vlastnom materstve a už nebol len chladným, intelektuálnym záverom filozofickej úvahy.

V lete 1982, po dvoch rokoch v Škótsku, sa Pakalukovci vrátili na Harvard, kde Michael začal doktorandské štúdium filozofie. Počas šiestich rokov, ktoré tam zostali, sa im narodili ďalší dvaja chlapci, Max (jún 1983) a John Henry (marec 1986), a dcéra Maria (október 1987). Krátko uvažovali o škôlke, ale Ruth sa rozhodla, že nechce, aby jej deti vychovávali ľudia, ktorí síce môžu byť schopní a dokonca aj milí, ale nemilujú ich.

Aby doplnila Michaelovo skromné štípéndium, vzala Ruth čiastočný úväzok, robila účtovníctvo a kancelársku prácu pre ich prenajímateľa. Väčšine ľudí s jej inteligenciou a vzdelaním by sa táto práca zdala mimoriadne nudná, no ona sa sústredila na jej dobré stránky a napísala priateľke: „Je to zábavná práca, veľmi pohodlná a primerane výnosná.“

Členka Opus Dei

V Škótsku dal priateľ Pakalukovcom knihu Sv. Josemaríu *Cesta*, no ich prvý skutočný kontakt s Opus Dei nastal, keď jeden harvardský študent spozoroval Michaela na dennej svätej omši a pozval ho na duchovnú obnovu v blízkom centre Opus Dei, ktorú viedol otec Sal Ferigle. Michael bol hlboko zasiahnutý tým, čo počul. Ako spomína, pomyslel si: „Toto je katolícka viera, ku ktorej som konvertoval. Toto je to, čo som čítal v

knihách svätcov a v dokumentoch ranej Cirkvi.“ Okamžite si dohodol duchovné vedenie s otcom Salom a začal navštevovať jeho hodiny katolíckej náuky.

Keď Michael vysvetlil Ruth, čo sa dozvedel o Opus Dei, zhodli sa, že je to presne to, čo hľadali:

Odkedy sme konvertovali na katolicizmus, uvedomovali sme si, že potrebujeme určitú pomoc, akúsi „vonkajšiu štruktúru“ (ako sme si to vysvetľovali), pri praktizovaní vnútorného života. Predovšetkým sme si uvedomovali, že potrebujeme duchovného vodcu... Kňazi Opus Dei boli evidentne svätí a vzdelaní muži Cirkvi, ktorí boli ochotní poskytovať takéto vedenie. Po druhé, uvedomovali sme si, že nie vždy sa nám darilo pravidelne chodiť na omšu a modliť sa. Boli sme v tom lepší alebo horší podľa okolností alebo našich subjektívnych pocitov; a

predsa zrejme existovalo mnoho členov Opus Dei, ktorí si už roky udržiavali náročný život modlitby uprostred všetkých ťažkostí života.

Ruth okamžite začala chodiť na formačné aktivity Opus Dei a prijímať osobné duchovné vedenie od otca Sala, ktorého považovala za „najsvätejšieho kňaza, akého som kedy poznala“. Otec Sal bol naopak hlboko ohromený Ruth a najmä jej apoštolským elánom.

Približne o rok neskôr, v lete 1984, sa Ruth stala supernumerárkou Opus Dei. Michael sa pripojil k dielu o niekoľko mesiacov skôr. Začali žiť plán života členov, zúčastňovať sa na kruhoch a iných formačných prostriedkoch a viesť tichý apoštolát založený na priateľstve.

Začali si tiež vytvárať priateľstvá s ľuďmi spojenými s Opus Dei, najmä s Jan a Tomom Hardyom. Hardyovci mali v tom čase šesť detí, čo

Michaelovi pripadalo ako neuveriteľne vysoké číslo. „Ako to môžu zvládnuť?“ pýtali sa s Ruth. „Ako je možné postarať sa o toľko detí a zaplatiť všetky výdavky?“ Ale keď videli ich kombináciu kresťanského idealizmu, zdravého rozumu a pracovnej morálky — a ich nekompromisný postoj voči „pro-choice“ kultúre — boli okamžite ohromení a túžili tráviť s nimi čo najviac času.

Pro-life aktivistka

Ruth sa začala angažovať v pro-life hnutí po debate, ktorej sa zúčastnila na Harvarde. Silne na ňu zapôsobili presvedčivé argumenty pro-life rečníka a najmä neochota pro-potratového rečníka vysporiadať sa s argumentom, že potrat znamená zabitie nevinného ľudského života. Spolu s Paulom Swopem, doktorandom na Harvard School of Education, založila skupinu s

názvom *Harvard-Radcliffe Human Life Advocates*.

Po čase sa angažovalo toľko obyvateľov Cambridge, ktorí nemali s univerzitou nič spoločné, že sa Ruth rozhodla založiť druhú skupinu s názvom *Cambridge Unborn Rights Advocates* (CURA). Do roka mala CURA viac ako tristo aktívnych členov a organizovala rozličné aktivity v Cambridge: zbierky pre štátnu pro-life organizáciu *Massachusetts Citizens for Life* (MCFL), každoročnú večeru s hlavným rečníkom, vzdelávacie prednášky, zabezpečovanie autobusov na každoročný *March for Life* vo Washingtone, DC, roznášanie letákov po domoch a zbieranie jedla, oblečenia a potrieb pre tehotné ženy v núdzi. CURA chápala svoje poslanie najmä ako vzdelávacie, no mnohí jej členovia sa zároveň zapájali do práce krízových centier pre tehotné ženy alebo do kampaní pro-life politikov.

Členka predstavenstva Massachusetts Citizens for Life

Jedna členka predstavenstva MCFL spomína, že keď sa prvýkrát stretla s Ruth, jej „prvým dojmom bolo, že je krásna — fyzicky krásna — neuveriteľne výrečná a veľmi inteligentná. Pomyslela som si: ‚Túto ženu musíme formovať.‘ Hneď sme vedeli, že Ruth bude hviezda.“

V roku 1984, na naliehanie vedenia MCFL, ktoré bolo nadšené vitalitou skupiny CURA, kandidovala Ruth do predstavenstva tejto štátnej organizácie — a vyhrala. Čoskoro sa ocitla na čele snahy presadiť ústavný dodatok štátu, ktorý by obmedzil práva na potrat len na tie, ktoré výslovne uznal Najvyšší súd USA. Dodatok prehral len o malý rozdiel, no verejná diskusia priniesla množstvo príležitostí prezentovať pro-life argumenty.

Politická a spoločenská angažovanosť

Tesne pred prezidentskými voľbami v roku 1984 napísala Ruth priateľke:

Som na pokraji toho, že sa zaregistrujem ako republikánka. To, čo ma k tomu posunulo, je úplná podpora potratov zo strany Demokratickej strany. No keď premýšľam o iných otázkach, zisťujem, že sa približujem k mentalite súčasnej administratívy — slobodné podnikanie, minimalizácia vlády. Mám vážne výhrady vo veciach, ako je znečisťovanie životného prostredia. Mám vážne výhrady aj voči zbrojeniu, ale viem, že potrat zabíja ľudskú bytosť. To nie je náboženská viera; je to jednoducho biologický fakt.

O niekoľko mesiacov po voľbách povedala tej istej priateľke:

Hlasovala som za Reagana. Dokonca som nabádala iných, aby urobili to

isté, a koordinovala som distribúciu asi 3000 letákov, ktoré mali ľudí presvedčiť, aby hlasovali rovnako. Mojm jediným dôvodom (alebo skôr hlavným dôvodom) bola otázka potratov. Je pre mňa celkom zjavné, že potrat zabíja ľudí. Zvykla som sa pýtať, čo by som robila, keby som žila pod Hitlerom — dokázala by som hovoriť proti zabíjaniu nevinných? Stále neviem, čo by som urobila, keby bola cenou za to môj vlastný život, ale je pre mňa nepredstaviteľné ticho sedieť, keď naša spoločnosť schvaľuje zabíjanie nevinných dojčiat. Nemám rada rozdávanie letákov. Nemám rada piketovanie. Nemám rada politický aktivizmus, ale nemám slobodu mlčať.

Hoci sa najviac zameriavala na otázku potratov, Ruth sa zaujímala aj o svetovú chudobu a hlad. Napriek veľmi napätému rodinnému rozpočtu pokračovali Pakalukovci v štedrej podpore organizácií ako *Bread for the World*, *Catholic Relief*

Services či *Oxfam*. Ruth si našla čas aj na písanie listov, v ktorých vyzývala Spojené štáty, aby sa správali spravodlivejšie k chudobným krajinám.

Prezidentka Massachusetts Citizens for Life

V roku 1987 bola Ruth zvolená za prezidentku MCFL. Spolu s Paulom Swopom pracovala na modernizácii kancelárií, zvyšovaní schopnosti získavať finančné prostriedky a budovaní kapacity organizácie rýchlo vydávať tlačové správy v reakcii na aktuálne udalosti. Pod Ruthiným vedením MCFL výrazne narástla. Posilnila sa aj jej schopnosť lobovať a organizácii sa podarilo vrátiť do legislatívneho výboru niekoľko návrhov zákonov podporujúcich potratové práva.

Niekoľko mesiacov po svojom zvolení napísala priateľke:

Som teraz prezidentkou našej štátnej pro-life organizácie. Je to celkom vzrušujúce. Musím najímať zamestnancov, často komunikovať s novinármi, rozhodovať o počítačových systémoch, robiť prieskum trhu atď. Vďaka Bohu nemám prácu od deviatej do piatej, ako mali mnohé predchádzajúce prezidentky. Ťahať so sebou troch chlapcov je aj tak dosť náročné, ale sú oveľa flexibilnejší než šéf.

Ruthin dar pre verejné vystupovanie v témach potratov a ďalších „otázok života“ sa prejavil, keď ju ako prezidentku MCFL začali pozývať do televíznych relácií a na univerzitné pôdy. Uprednostňovala debaty pred prejavmi. Aj keď organizátori pôvodne neplánovali diskusný formát, snažila sa ich presvedčiť, aby pozvali aj pro-choice rečníka. „Ak prednášaš, príde pár desiatok ľudí, ktorí sú už presvedčení. Ale ak usporiadaš debatu, príde niekoľko

stoviek — a mnohí z nich sa naozaj chcú dozvedieť viac.“

Worcester, Massachusetts

V roku 1987 sa Pakalukovci presťahovali do Worcesteru v štáte Massachusetts, mesta s približne 150 000 obyvateľmi, štyridsať míľ západne od Bostonu, kde Michael získal miesto na Clark University — renomovanej liberálnej akadémii. Z akademického hľadiska bola ponuka lákavá, ale finančne slabá. Pri hľadaní domu si podľa Michaelových slov uvedomili „*realitu, že americká ekonomika už nie je nastavená na domácnosti s jedným príjmom. Dokonca aj najlacnejší začiatočnícky dom v najmenej atraktívnej štvrti relatívne lacného mesta sme si nemohli dovoliť, pretože na ceny domov už zväčša tlačili dva príjmy.“*

Najlepšie, čo si mohli dovoliť, bol malý dom v zlom stave, v štvrti, kde žili prevažne nelegálni prisťahovalci.

Keď sa nastáhovali, nemali teplú vodu, koberce mali štyridsať rokov, takmer žiadny skutočný nábytok, sporák aj chladnička naliehavo potrebovali výmenu a ich auto malo pätnásť rokov.

Snažili sa udržať výdavky na minime. Raz navštívili manželov, ktorí boli úspešnými marketingovými odborníkmi. Tí sa Ruth pýtali, prečo kupuje práve tie produkty, ktoré kupuje.

„To je jednoduché,“ povedala, „vypočítam cenu za kus a kúpim najlacnejšiu značku.“

„Nemáš žiadne preferencie? Nepreferuješ napríklad zubnú pastu Crest pred Colgate?“

„Crest alebo Colgate?“ zasmiala sa Ruth. „To snád' žartujete. Tie sú aj v zlave príliš drahé.“

Napriek nízkym príjmom žili Pakalukovci podľa svojich možností a nemali pocit, že vždy potrebujú viac peňazí. Pokračovali v dávaní desiatkov. Keď raz zistili, že dostanú nečakane vysoký daňový preplatok, zdalo sa im sebecké minúť ho na seba, a tak ho darovali Catholic Relief Services pre chudobných, ktorí podľa nich peniaze potrebovali viac.

Mike spomína, že napriek finančnej tiesni:

„Náš dom bol veselý a svojím spôsobom požehnané bohatý. Napríklad každý deň po škole mala Ruth pre deti a ich kamarátov niečo čerstvo upečené; alebo v horúcom lete naložila všetkých, vrátane priateľov, do auta a zobrala ich kúpať sa k Bell Pond alebo do Rutland State Park.“

Asi rok po presťahovaní bola Ruth požiadaná, aby sa pridala k profesionálnemu chóru katedrály. Bola nadšená a napísala priateľke:

„Opäť spievam v zbore. A nie v hocijakom — v katedrálnom, profesionálnom zbore. Predstav si — platia mi za to, aby som mohla ísť bez detí von a spievať krásnu hudbu. Nemôžem tomu uveriť. Nie som z tých najlepších speváčok, ale pracujem na tom. Je to veľmi dávno, čo som sa naposledy sústredila na intonáciu a súzvuk. Našťastie ešte ako-tak dobre čítam z nôt a rátam lepšie než väčšina z nich (prečo sú speváci väčšinou takí zlí v počítaní?).“

Smrť dieťaťa

Pakalukovcom sa v septembri 1989 narodil piaty syn, Thomas. Sedem týždňov po narodení zomrel na syndróm náhleho úmrtia dojčťa. Rodina bola zdrvená, no Ruth a Michael prijali svoje utrpenie a videli v ňom — Michaelovými slovami — *„prísne milosrdenstvo“, podiel na Kristovom kríži, ktorý prinesie mnoho požehnaní a milostí.“*

Po Thomasovom pohrebe chcel Michael ísť domov a byť s rodinou v tichu. Ruth chcela oslavovať. Po omši vyšla z kostola, radostne zopla ruky a povedala: „*Tak, poďme oslavovať!*“ Chcela osláviť, že Thomas získal nebeskú radosť.

To však neznamenal, že necítila stratu. Keď jej niekto povedal, že Thomas vlastne o nič neprišiel, pretože je v nebi, odpovedala, že prišiel o „*chlapčenské dospievanie a všetku krásu a radosť sveta, ktorý Boh stvoril.*“

O niekoľko rokov neskôr sa jej jedna priateľka, ktorá práve prišla o dieťa, spýtala, či je pravda, že rana z takejto straty nikdy celkom nezmizne. Ruth odpovedala:

„*Duchovná či emocionálna rana je veľmi podobná fyzickej rane. A ona sa hojí nebadane. Nemôžeš fungovať s tým, že ti srdce krváca po zemi. A tvoj syn to vie. No neprejde deň, aby som*

nepoprosila Thomasa o niečo. Nájdite si nejakú formu úcty k svojmu synovi a zapojte ju do svojho každodenného modlitebného života. Tak sa nemusíš báť ani toho, že ranu otvoríš, ani toho, že zabudneš.“

Ruth si sama zvykla každý deň pobožkať svoj hnedý škapuliar, keď si ho po sprche znova obliekala, so slovami:

„Nech je tento bozk znakom lásky k Márii, mojej matke v nebi — a nech jej odo mňa odovzdá nejaký prejav lásky môjmu synovi Thomasovi — prosím ho, aby sa modlil za svoju mamu, svojho otca, svojich súrodencov, starých rodičov a bratrancov, aby sa modlil za úmysly Otca [preláta Opus Dei] a aby sa modlil za pro-life hnutie.“

Jej vedomie, že Thomas sa na ňu díva z neba, pomohlo Ruth rásť vo veľkorysosti duchovného života. Ako napísala priateľke:

„Thomas ma už teraz dobre drží na úzkej ceste. Nie pohľad na rany nášho Pána alebo na Pannu Máriu pod krížom ma pohýna k plneniu mojich noriem [praktík zbožnosti v Opus Dei], ale to hanba, že môj malý syn sa na mňa díva a čuduje sa, prečo si jeho mama myslí, že písanie newsletterov alebo skladanie bielizne je dôôležitejšie než modlitba.“

Michael spomína: „Ruth sa modlila, aby jej zármutok bol upokojený ďalším dieťaťom, a keď bola Sarah Esther počatá menej než mesiac po Thomasovej smrti a narodila sa menej než rok po nej, tak ako mnohé ženy v Biblii, považovala toto požehnanie za konkrétnu odpoveď na svoju modlitbu.“ Ruth sa neskôr Sarah zverila: „Priniesla si mi tolko radosti a uzdravenia po smútku a prázdnote zo straty malého Thomasa. Bola si veľkým darom a požehnaním od Boha pre svoju mamu.“

Rakovina vo veku tridsaťtri rokov

V júli 1990, keď bola tehotná so Sarah, Ruth objavila v prsníku hrčku, no jej lekár ju uistil, že nejde o nič vážne. Na jeseň 1991 bola hrčka už viditeľná a opäť na ňu lekára upozornila. Hoci jej znova jej obavy bagatelizoval, Ruth trvala na mamografii, ktorá odhalila štvorcentimetrový rakovinový nádor. V októbri podstúpila radikálnu mastektómiu pre rakovinu v štádiu 2-B a začala päťmesačnú chemoterapiu.

Ruth sa zo zákroku zotavila rýchlo a ľahko, no priateľke napísala: „Chemoterapia je jednoducho nepríjemná. [Len] ma úplne položí na dva či tri dni, ale musím ísť trochu pomalšie zhruba týždeň.“ Na Vianoce sa zverila inej priateľke: „Mám úplný pokoj, že Boh z tohto vyvedie dobro, nech už to dopadne akokoľvek. Aj tak

by som ocenila zopár modlitieb navyše.“

V liste žene s rakovinou napísala:

„Na chemoterapii som nežila úplne normálny život. Trávila som veľa času premýšľaním, modlitbou a čítaním. Snažila som sa udržať si niektoré bežné veci, aj keď som sa cítila zahltená. Napríklad som pokračovala v pro-life prezentáciách na stredných školách. Bolo to ťažké, ale vždy som bola rada, že som to urobila. Nechať dieťa u pestúanky, obliecť sa a vyraziť z domu skoro ráno sa mi večer predtým často zdalo nemožné, ale postupne som to zvládala. Katolícka spiritualita zdôrazňuje „obetovanie“ našich utrpení. Môže to znieť trochu zasnene, ale mne to veľmi pomohlo. Ježiš prišiel z neba, aby sa podelil o náš život. Chcel sa dokonca podeliť o našu skúsenosť bolesti, strachu, osamelosti, utrpenia atď. Keď

zakúšame tieto nepríjemné veci, je užitočné myslieť na Ježiša samotného alebo na jeho úzkosť na kríži.

Chceme byť ako On. Chceme sa s Ním deliť o utrpenie, byť mu nablízku, nezaspávať ako Peter, Jakub a Ján. Prijme naše trpezlivé znášanie skúšok a premení ich na slávu, ako jeho zmŕtvychvstanie.“

Inej žene s rakovinou povedala, že počas chemoterapie sa neustále cítila mierne nevoľná:

„Ale ešte ťažší bol dopad na moju psychiku. Nikdy som nebola človek, čo sa veľmi znepokojuje, nebola som náchylná na úzkosť či depresiu. No počas chemoterapie som zažívala dramatické záchvaty paniky. Sedela som pohodlne na pohovke a zrazu mi začalo búšiť srdce, vystrelil adrenalín a cítila som všetky príznaky úplnej hrôzy. Snažila som sa to rozptýliť tým, že som si hovorila, že nie je dôvod na strach, ale nefungovalo to.

Som presvedčená, že to nebol potlačený strach zo smrti. Bola to len vedľajšia reakcia chemoterapie a zmizla pár týždňov po ukončení liečby. To je to, čo ti najviac chcem odovzdať: život po chemoterapii je skvelý. Nech si počas nej akokoľvek chorá, unavená alebo deprimovaná, keď skončí, znovu sa budeš cítiť ako predtým. Myslím, že niektorí ľudia si začnú myslieť, že to, ako sa cítia na chemoterapii, spôsobuje samotná rakovina, no nie je to tak. Skutočne je to len chemoterapia.“

Niekoľko týždňov po skončení chemoterapie Ruth napísala priateľke:

„Zasa sa cítim ako normálny človek. Je tak dobré cítiť sa dobre — po tom, čo sa tak dlho cítiš trochu a neurčito chorá, človek zabudne, aké úžasné je cítiť sa normálne. Som stále úplne nadšená už len z toho, že môžem normálne cítiť chuť a vôňu. Priala by

som si v tomto stave zostať a nikdy si to neprestať vážiť, ale to je ľudská prirodzenosť.“

Ruthin chirurg odporučil počkať aspoň tri roky, kým sa pokúsia o ďalšie dieťa. Po tomto čase by bolo riziko návratu rakoviny menšie.

Skôr by sa mohla vrátiť kedykoľvek, a ak by sa tak stalo, tehotenstvo by znemožnilo mnohé formy liečby. Navyše tehotenstvo môže rakovinu povzbudiť k rýchlejšiemu rastu. Ruth a Michael zvažili chirurgovu radu a prosili Boha o svetlo. Napokon však mali, ako to Ruth vyjadrila, pocit, že „bolo by lepšie žiť život s nádejou, že sa rakovina nevráti, ako sa krčiť v strachu. Aj keby bol môj život skrátený návratom rakoviny, považovali sme za krásne darovať život ďalším deťom.“ Zakrátko otehotnela s Annou Sophiou, ktorá sa narodila v apríli 1993.

Žaloba za pochybenie

Michael spomína, že keď sa Ruth dozvedela, že má rakovinu, jej prvou reakciou bol pocit poníženia, že bola „za blázna“, pretože dôverovala lekárovým slovám: „Nie je to rakovina“ a celý rok chodila s ľahko zistiteľným malígnym nádorom v prsníku. Krátko — len deň či dva — bola v silnom citovom rozrušení: najprv veľmi nahnevaná na lekára, potom cítiaca ľútosť a odpustenie.

Všetko vyriešila veľmi rýchlo — a Michael bol tým ohromený. Lekárovi osobne odpustila a podľa všetkého, čo robila či hovorila, neniesla voči nemu žiadnu zášť.

To jej však nebránilo podať žalobu. Vyrovnanie rodine umožnilo kúpiť lepší dom a zaplatiť školné na katolíckych školách a neskôr na súkromných vysokých školách.

Ďalšie pro-life aktivity

Po skončení úvodnej chemoterapie Ruth rýchlo znovu nabrala silu a obnovila svoje vírivé tempo života. Približne rok a pol si užívala, čo sa zdalo byť dobrým zdravím. Okrem starostlivosti o domácnosť a pokračovania v aktivitách Opus Dei, ako napríklad týždenné krúžky pre spolupracovníkov, mala plný kalendár pro-life prednášok na Harvard Divinity School, Mount Holyoke College, MIT, Columbiu, Fordhame, Brandeise, Browne a Amherst.

Po rozhodnutí Najvyššieho súdu v roku 1992 (Casey) Ruth usúdila, že už nemá zmysel sústrediť sa na zvrátenie rozsudku Roe. Vo svojom pro-life pôsobení — vrátane mnohých prezentácií pre stredoškóľakov — chcela, ako povedala v jednom rozhovore, presvedčiť svojich poslucháčov:

„Aby sami nechceli podstúpiť potrat, alebo aby — ak by poznali niekoho, kto o ňom uvažuje — ho dokázali odradiť. Možno niektorých presvedčím, aby sa stali aktívnymi, ako som ja. Takže o to sa snažím: presviedčať ľudí, že potrat nie je dobrá vec, že existujú lepšie riešenia.“

Podľa Michaela Ruth nechápala spor o potrat ako filozofický spor typu „je plod osobou?“, ale ako stret dvoch kultúr: keďže (ako všetci vedia) to, čo je v lone ženy, je živý človek, ide o otázku, či žijeme podľa princípu, že všetci ľudia sú si základne rovní, alebo či konáme tak, ako keby bolo dovolené zabiť niektorých ľudí, aby sme vyriešili svoje problémy. Prvá možnosť je Kultúra života, druhá kultúra smrti. Tieto dve kultúry podľa nej bojovali o srdcia mladých, ktorým sa prihovárala, a jej cieľom bolo naučiť ich, čo potrebujú vedieť, aby si zvolili život.

Ruth neverila v „kultúrne vojny“ a s nimi spojenú rétoriku. Neustále hľadala spôsoby, ako budovať mosty a nachádzať spoločnú reč nielen s nerozhodnými, ale aj so zástancami potratov. Jedna z jej ideových protivníčok, bývalá prezidentka Mass Choice, jej napísala prejav súcitu, keď sa dozvedela, že Ruthina rakovina metastázovala do pečene. Ruth jej odpovedala srdečným a prekvapivo osobným listom:

„Najčastejšie ľutujem na svojej súčasnej situácii to, že nemôžem mať ďalšie dieťa. ... Pre katolíka je skutočne požehnaním mať takmer istotu blízkosti smrti. Tieto posledné roky som si užívala — vlastne, vychutnávala — viac než ktorékoľvek iné. Takmer som zo svojho programu odstránila schôdzky a jedine rečnícke vystúpenia ma držali od rodiny. Vynaložila som väčšie úsilie, aby bol náš rodinný život pokojný, radostný, zábavný a láskyplný. Myslím, že som

dosiahla istý (skromný) úspech. Nebojím sa zomierania ani smrti. Musím priznať, že sa občas dokonca teším, že raz z tejto vravy odídem. Ak máte dar empatie, viete si predstaviť, aké bolestivé je pre nás pro-liferov žiť v tejto krajine. Predstavte si, aké frustrujúce je vidieť ženy, ktoré svoje vlastné deti vnímajú ako nepriateľov a ničia ich, zahadzujúc neoceniteľný dar, ktorý im Boh dal — deti, ktoré môžu milovať a nimi byť milované. Ako hovorí Matka Tereza, najväčším zlom potratu je smrť lásky v tých, ktorí sa na ňom podieľajú.“

Zapojenie do politiky

Ruth sa postupne začala viac angažovať v miestnej politike a stala sa pravidelnou politickou komentátorkou v relácii na miestnej káblovej televízii. Napísala priateľke:

„Tu je ďalšia vtipná novinka. Požiadali ma, aby som bola účastníčkou v spravodajskej

diskusnej relácii na miestnej káblovej televízii — moderátor chce urobiť lokálnu verziu *The McLaughlin Group*. Povedal, že by som mohla byť ich Eleanor Clift [progresívna komentátorka]. To skôr cez moju mŕtvolu, chcelo sa mi povedať — skôr ako Pat Buchanan [pravivový komentátor] v ženskom prevleku. Myslím, že to bude veľká zábava. Vieš, ako som vždy milovala argumentovať. Ale kto by bol býval pomyslel, ešte na Northern Valley, že raz zo mňa bude ortodoxná katolícka pravivová republikánka?“

Začala tiež viesť vlastnú mesačnú televíznu reláciu, v ktorej robila rozhovory so zaujímavými osobnosťami či lídrami z pro-life, kresťanských alebo pro-life kruhov.

Dokonca aj počas chemoterapie Ruth spolupracovala so svojou priateľkou Mary Mullaney na úspešnom odporovaní zavedenia programu

sexuálnej výchovy v Worcesteri, ktorý navrhla organizácia Planned Parenthood. Program zdôrazňoval „bezpečný sex“ a prezentoval predmanželský sex ako úplne legítimnú osobnú voľbu. Spolu vytvorili Výbor pre zodpovednú sexuálnu výchovu. V priebehu niekoľkých týždňov mobilizoval stovky občanov Worcesteru, aby vyjadrili nesúhlas školskému výboru. Neuspokojili sa len s odmietnutím navrhovaného programu — vytvorili aj odporúčania pre alternatívny program. Ruth sa z týchto stretnutí vracala úplne vyčerpaná, ale pokračovala ďalej, a napokon bol program Planned Parenthood nahradený prijateľnejšou, hoci stále nedokonalou alternatívou.

Možno povzbudená týmto úspechom sa Mary rozhodla kandidovať do školského výboru. Ruth, ktorá sa medzitým zotavila z chemoterapie, sa do kampane aktívne zapojila.

Koordinovala roznášanie letákov do každého domu v meste a zorganizovala ženy, ktoré stáli na uliciach s kampaňovými tabuľami. Napriek nepriaznivým predpokladom sa to vyplatilo. Ruth sa zverila priateľke: „Milujem politiku. Je to skvelá súťažná hra s reálnymi dôsledkami, ale keď prehráš, vždy prídu ďalšie voľby, kde to môžeš skúsiť znova.“

Ruthina účasť na kampani, jej pro-life aktivity a ďalšie angažovanie sa občas spôsobovali doma napätie. Michael spomína, že by sa nikdy nezaviazala k takej veci, ako bola Mary-ina kampaň, bez toho, aby sa s ním najprv neporadila — a on ju vždy nadšene povzbudil. No keď neskôr bolo treba robiť naozajstné obete, niekedy si začal hundrať. Spomína jednu príhodu:

„Jedného večera pri večeri, keď okolo stola sedelo všetkých päť detí, sme

plánovali aktivity na nasledujúci týždeň. Boli tam dve udalosti, na ktoré som veľmi chcel, aby sme išli obaja — už si nespomínam, čo to bolo — ale keď som ich spomenul jednu po druhej, Ruth povedala, že nemôže, „nemôžem, mám záväzok v rámci Mary-inej kampane.“ To bolo po týždňoch a týždňoch toho, čo bola neustále zaneprázdnená opatrovaním, roznášaním letákov, stretnutiami a podobne. Už som toho mal dosť a stratil som trpezlivosť. Vstal som a nahnevane povedal: „F Mary’s campaign!“ a vyletel som z jedálne. Keď som odchádzal a vkročil do kuchyne, otočil som sa a pozrel na Ruth, ktorá sa smiala, ukázala mi prostredník a odvetila: „Well, f you!“

Deti, ktoré to celé videli, boli zhrozené — takmer nikdy sme sa pred nimi nehádali a absolútne nikdy nepoužívali vulgarizmy. Hádka však trvala len pár minút a Michael sa Ruth pred deťmi ospravedlnil.

Ruth tiež pracovala v kampani kandidáta do Štátneho zhromaždenia. Pomáhala mu formulovať posolstvo, ale tiež plnila obálky, chodila od domu k domu a stála na rušných križovatkách s kampaňovými tabuľami.

Manželka, matka a priateľka

Najviditeľnejšou časťou Ruthinho apoštolátu bolo vedenie pro-life organizácií, diskusie a vystupovanie v televízii. No jadrom jej apoštolskej práce bola modlitba, obeta, oddanosť rodine, rozhovory medzi štyrmi očami na základe priateľstva a svedectvo vlastného života.

Podstatou jej života bola úloha manželky a matky. Jedna priateľka napísala:

„Rada si pripomínam, ako sa Ruth rozhodla byť manželkou a matkou a rásť v svätosti práve týmto spôsobom. Ruth je skutočným príkladom rastu v svätosti tam, kde si

— v každodennosti, v praní, v jazdení z bodu A do bodu B. ... Myslím, že rástla v svätosti vo svojich povinnostiach manželky a matky a v tom, ako to všetko obetovala. Myslím, že takto rástla v svätosti — a v tých chvíľach, keď sa modlila a obetovala svoju prácu. A z tejto milosti prichádzala energia na všetko ostatné. Myslím, že to ostatné bolo len navyše. A v centre jej života bolo podľa mňa byť manželkou a matkou.“

Ruth sama napísala:

„Ženy v domácnosti majú veľa fyzickej práce a úmornosti v psychologicky náročnej úlohy počúvať deti, ako sa bijú, plačú a fňukajú. Ale máme viac voľného času premýšľať nad svojimi vlastnými myšlienkami a rozprávať sa s priateľmi, než má väčšina ľudí. Neviem si predstaviť prácu, ktorá by bola pre mňa príťažlivejšia než táto.“

Ruth si veľmi cenila priateľstvo a dávala si záležať na tom, aby skutočne spoznala ľudí, ktorých stretla. Jedna z jej priateľiek spomína, že „bola veľmi rýchla v tom, aby niekoho oslovila, kohokoľvek, kto prišiel. Nenechala vás len tak odísť bez toho, aby sa predstavila a porozprávala.“ Napríklad Mary Mullaney, právnička s diplomom z Notre Dame, ktorá sa s Ruth zoznámila na mesačnom stretnutí čitateľského klubu, spomína:

„Ani jedna z nás nebola na malé reči, tak sme sa dostali k téme neomylnosti učenia Cirkvi o antikoncepcii. Ruth tvrdila, že toto učenie je neomylné, ja som si tým nebola istá. Na ďalší deň Ruth prišla ku mne domov — pamätám si, ako som ju videla vyšliapať schody — so štyrmi veľkými knihami v rukách. Sadla si na gauč a ukázala mi všetky citácie podporujúce jej stanovisko.

Bola som ohromená. Nevedela som uveriť, že náhodná debata pri káve mohla niekoho, koho som práve stretla, priviesť k tomu, že sa vráti domov, zozbiera materiály, usporiada argumenty a prejde celé mesto, aby ma presvedčila o omyle môjho názoru.“

Od tej chvíle Mary vedela, že Ruth je niekto, koho chce mať za blízku priateľku. Keď premýšľala o Ruthinom vplyve na svoj život, uvedomila si:

„Nebolo to ani tak nejakým argumentom či niečím, čo na stretnutí niekto povedal, čo ma ovplyvnilo. Stačilo sa na Ruth pozrieť. Keď ste mladá žena, nevedomujete si radosť, ktorá je súčasťou materstva. A to bolo to, čím bola Ruth pre mňa príkladom. Bolo to o tom: pozri sa na tú radosť a potom sa postav do radu.“

Priateľka, ktorá hovorila s Michaelom po Ruthinej smrti, spomínala:

„Videla som, koľko toho Ruth stíhala urobiť za deň. A váš dom na Shelby Street nebol veľký. A predsa tam Ruth hostila ľudí. Pôsobil veľmi domácky. Vždy sme sa tam dobre cítili. A keď som to videla, aj ja som začala viac otvárať náš dom. Pozývala som viac ľudí. Bola som oveľa ochotnejšia robiť veci, keď som videla, koľko Ruth dokázala zvládnuť za deň.“

Ďalšia žena, Grace Chaffers, spomínala, že keď sa zoznámila s Ruth, zapôsobilo na ňu, „že bola taká šťastná a taká pokojná. Mala v sebe zmysel pre pokoj. Ja som to nemala — a chcela som to.“ To ju napokon priviedlo k prehodnoteniu mnohých aspektov jej života, a konkrétne rozhodnutia nemať viac detí.

Vysvetľovala:

„Predtým, než som stretla Ruth, som len tak odvrhla učenie Cirkvi o antikoncepcii. Nikto ma nikdy nevyzval, aby som to prehodnotila. Ale nebolo to žiadnym poučením alebo prednáškou, čím ma Ruth v tomto vyzvala — ale tým, že bola matkou všetkých tých detí. Reagovala som presne tak, ako reagujú ľudia dnes na mňa: ‚Ty máš koľko detí?‘ (Ľudia sa na mňa pozerajú s nedôverou.) A ona len príjemne vysvetlila, že je to súčasť jej viery. Nebolo tam žiadnych pochybností, žiadne váhanie. Len to robila s radosťou.“

Potom, čo neskôr objavila svoje vlastné povolanie do Opus Dei, poďakovala Ruth za modlitby. Ruth, ktorá nemala umývačku riadu, sa usmiala, pozrela sa dole na zem a povedala: „Nuže, už rok za teba obetujem moje riady z raňajok.“ Grace veľa neodpovedala, ale

pomyslela si: „Wow, tak toto je Opus Dei.“

Rakovina sa rozširuje do kostí

Tesne pred Vianocami 1993 Ruth zistila, že rakovina sa rozšírila do jej kostí. Na konci vianočného listu, po tom, čo písala o každom zo svojich detí, oznámila túto správu príbuzným a priateľom:

„Rok 1993 sme ukončili s ťažkou správou. Moja rakovina sa vrátila — do pravej panvy a chrbtice. Konvenčná medicína nedokáže vyliečiť metastázovanú rakovinu prsníka, takže moje roky sú spočítané (na jednociferné číslo). Zatiaľ sme s Michaelom (nepochybne nadprirodzene) zmierení s tým, čo má Boh v pláne. Už sme si trochu zvykli na to, že Jeho cesty nie sú našimi cestami.“

Ruth založila ružencovú skupinu, ktorej členky sa raz týždenne

stretávali, prinášali si malé deti a spolu sa modlili ruženec, po ktorom nasledovala káva a rozhovor. Na januárovom stretnutí povedala priateľkám, že jej rakovina metastázovala. „Poviem vám všetko, čo viem o svojom stave a liečbe, ale potom hovorme o niečom inom.“ Vysvetlila, že rakovina kostí sa dá kontrolovať dva až tri roky, a v niektorých prípadoch aj dlhšie. Pokiaľ zostane v kostiach, bude dostávať hormonálnu liečbu, ktorá nebude mať také vážne vedľajšie účinky ako pôvodná chemoterapia. Potom zatlieskala rukami a zvolala: „Dobre! — A teraz sa pomodlime ruženec na úmysel, aby si Michael našiel mladú ženu, ktorú si vezme!“

Myšlienka, že Michael sa musí znovu oženiť kvôli deťom, nebola len prechodná. Povedala priateľkám: „Najhoršie utrpenie je strach, že zomriem, kým sú moje deti ešte také malé. Aká je šanca, že by sa môj muž

znovu oženil so šiestimi deťmi? ...
Neznášam predstavu, že by moje deti vyrastali bez matky.“ Menej ako tri mesiace pred smrťou, v chvíli osobitnej intimity, sa Ruth Michaelovi zverila, že si myslí, že by sa mal oženiť s Catherine Hardy, najstaršou dcérou ich priateľov Toma a Jane Hardyovcov. Jednej priateľke napísala: „Dôverujem Bohu, že všetko zariadi čo najlepšie, aj keď sa nám to tak nemusí zdať. Mám úplný pokoj v tom, že Boh z tejto skúsenosti prinesie dobro, nech je výsledok akýkoľvek.“ Inému priateľovi napísala:

„Je zvláštne, že ma vyhládka smrti až tak netrápi. Naozaj verím, že všetko, čo Boh chce, dopadne najlepšie. Ak chce, aby som zomrela ešte pred tým, než prekročím tridsiatku, verím, že z toho vzíde dobro. Modlím sa, aby všetci moji priatelia nadobudli hlbokú vieru, aby sa moja sestra zmierila so zvyškom

rodiny, aby moje deti vyrástli vo viere — takéto veci. Prosím ťa znova, modli sa túto konkrétnu modlitbu [k zakladateľovi Opus Dei]. To je ten človek, ktorý by na mňa mal dohliadať. Má tiež povest', že žehná ľuďom, ktorí sa túto modlitbu modlia verne. Rada by som videla, že to zaberie aj u teba.“

Správa o tom, že rakovina sa rozšírila do Ruthiných kostí, ukončila neistotu predchádzajúceho roka — či rakovinu porazila alebo nie. Ruth o tom napísala žene, ktorej tiež diagnostikovali rakovinu prsníka:

„Táto [pochybnosť] sa u mňa vyriešila, keď mi diagnostikovali metastatické ochorenie. Ale aj to obdobie neistoty bolo dobrým časom — pomohlo mi stať sa oveľa oddanejšou Božej vôli. Teraz som, zvláštne, šťastnejšia než kedykoľvek predtým. Verím, že aj ty zistíš, že ťa táto skúsenosť privedie bližšie k

Bohu, dôverujúc Jeho niekedy nevyspytateľnej múdrosti, ktorá dokáže z utrpenia priniesť požehnanie.“

Ruthin lekár navrhol známu hormonálnu liečbu, ktorá mala určité prínosy, ale neponúkala nádej na vyliečenie. Ruth sa obávala, či by sa nemala usilovať o liečbu transplantáciou kostnej drene (BMT). Táto bolestivá a oslabujúca liečba bola veľmi riskantná, pretože imunitný systém by bol dočasne zničený a ak by sa transplantát kostnej drene „neujal“, pacient by rýchlo zomrel. Znamenalo to týždne hospitalizácie a mesiace výrazného oslabenia. Mohla však ponúknuť určitú šancu na dlhodobé prežitie. Ruth cítila, že by bola škoda pokaziť si málo času, ktorý jej zostával, oslabujúcou liečbou, ak by nebola úspešná. No zároveň sa bála, že možno aj kvôli svojej viere v Boha a rastúcej túžbe dostať sa do neba

podceňuje možné prínosy liečby. Strávila týždne štúdiom medicínskej literatúry a konzultovaním so špecialistami. Rozhodla sa proti BMT, ale zostala otvorená tejto možnosti, ak by sa objavili nové informácie.

Päť rokov s rakovinou kostí

Počas piatich rokov bola Ruthina rakovina obmedzená na kosti a umožnila jej viesť veľmi aktívny život. Pokračovala v mnohých veciach, ktoré tvorili jej život dovtedy, a dokonca robila aj nové veci. Krátko po diagnóze jej priateľa Swopesovci navrhli, aby išla lyžovať — po prvý raz v živote. Ruth s nadšením prijala ich pozvanie a spolu so Swopesovcami a staršími synmi strávila týždeň lyžovaním v New Hampshire. Do konca týždňa schádzala z hory bez pádu.

Ruth bola vždy „človek pre ľudí“, ale teraz začala ešte viac uprednostňovať

čas strávený s rodinou a priateľmi.
Ako vysvetlila v liste:

„Vedomie, že mám pomerne málo času, ma robí oveľa ochotnejšou odložiť pranie a upratovanie, aby som mohla napríklad ísť na koncerty blízkych priateľov. Je to ďalšia veľmi zaujímavá otázka (ako tá, čo je dôležité odovzdať deťom ako ‚rodinné dedičstvo‘). Keď vieš, že ti ostáva málo času na život, ako by si sa mal správať? Do istej miery som rada, že nemám nijakú horúcu túžbu žiť inak. Veľmi si užívam, ako môj život dopadol. Ale cítim, že je dôležité tráviť viac času s ľuďmi, s ktorými som rada.“

V januári 1998 sa Ruth dozvedela, že rakovina sa rozšírila do pečene a že má menej než rok života. V ten istý večer mala prednášky pre deti v miestnej škole. Nasledujúci deň sa zúčastnila večere pre učiteľov v programe Confraternity of Christian

Doctrine. O deň neskôr mala prednášku na strednej škole. O dva dni nato začala chemoterapiu na rakovinu pečene a o niekoľko dní neskôr mala prednášku pre viac než sto stredoškolákov. Pokým to bolo čo i len trochu možné, pokračovala vo svojej službe farskej riaditeľky náboženskej formácie, viedla mládežnícku skupinu, spievala v katedrálom zbore, organizovala mesačný knižný klub a dávala krúžky pre spolupracovníkov Opus Dei. A toto všetko popri starostlivosti o domácnosť a rodinu.

Na konci júna Ruth spoluúčila štvordňový kurz na University of Notre Dame o základoch katolicizmu s profesorom Ralphom McInernym. V auguste, počas rodinnej dovolenky v New Hampshire, napriek tomu, že mala v nohe oceľovú tyč na spevnenie kosti, ktorú rakovina takmer celú zničila, zišla z vrchu Mount Washington, najvyššej hory v

Novom Anglicku, po tom, čo na jeho vrchol vyšli autom.

Chemoterapia rakoviny pečene spôsobila predčasnú menopauzu a hlboko zasiahla Ruthine emócie. Ako napísala priateľke koncom marca:

„Striedam hlboké, bolestivé nešťastie s akousi pokojnou radosťou. Snažím sa pamätať na to, že by som mala byť vďačná za príležitosť spojiť svoje utrpenie s Kristovým. No keď sa v skutočnosti cítim mizerne, všetko to ide von oknom. Je to únavné. Ďalšia zvláštna vec je, že sa mi dlhé roky zdalo, akoby som prežívala len veľmi málo emócií a všetky v pomerne rozumnom rozsahu intenzity. Bola tu radosť spôsobená deťmi. Bola tu podráždenosť, keď som ťažko vychádzala s Michaelom, a spokojnosť, keď s ním bolo všetko v poriadku — a to bolo asi všetko. Teraz sa mi zdá, že moje emócie úplne ovládajú moje vnímanie

reality. Musí to byť menopauza. Je to zaujímavé, občas príjemné, často hrozné.“

Približne v rovnakom čase napísala dlhý list kamarátke zo strednej školy, ktorá bola neveriaca:

„Moja rakovina neúprosne postupuje. Rozšírila sa do mojich pľúc a pečene. Budem na jednej alebo druhej forme chemoterapie po celý zvyšok svojho života, ktorý, s najväčšou pravdepodobnosťou, už nebude veľmi dlhý. Nestážujem sa však. Mala som skvelý život. Poznala som úžasných ľudí. Robila som zaujímavé veci. Mala som veľa darov a talentov, ktoré robili život zábavným (spev, hranie, verejné vystupovanie atď.). Môj manžel je skvelý. Moje deti sú skvelé. A ja skutočne verím katolíckej viere. Tento život je krátky a je to len kvalifikačná skúška na to skutočné. Mrzí ma, že som ti nepísala

pravidelne. Tvoje priateľstvo bolo pre mňa obrovským zdrojom šťastia.“

Koncom apríla 1998 Ruth opäť napísala tej istej priateľke:

„Nebojím sa zomrieť — ani zďaleka nie. Nechcem “len” akceptovať to, čo učí Katolícka cirkev. Odkedy som vedela, že mám nevyliciteľnú rakovinu, veľa som rozmýšľala o tom, ako žijem svoj život a čo si myslím, že smrť znamená. Milovala som život, ktorý mi Boh dal. Niet iného života, ktorý by som bola radšej žila. Ale uznávam, že Boh je autorom tohto života, ako aj životov všetkých ľudí, ktorých milujem, a sveta, ktorý je taký krásny a zaujímavý. Chcem vidieť Boha; chcem vidieť Toho, ktorý toto všetko vymyslel. Neviem si predstaviť, že by bol menej zaujímavý a krásny než všetky veci, ktoré stvoril. A, samozrejme, dúfam, že v nebi uvidím všetkých dobrých

ľudí — aj teba, ktorému (a mnohým ďalším) toho tak veľa dlžím. Tento život je krátky a večnosť je — nuž, je večná.“

Tento list Ruth nedokončila ďalšie tri týždne, keď pred odoslaním pridala ešte niekoľko strán:

„Nechcem pôsobiť sentimentálne, ale toto môže byť môj rozlúčkový list. Dúfam, že nie, ale pre každý prípad ti chcem poďakovať za tvoje veľké priateľstvo a za svet literatúry a kultúry, ktorý si ma povzbudila poznať a milovať. Hoci som bola veľmi slabou korešpondentkou, bola si denne v mojich myšlienkach a modlitbách.

Prirodzene dúfam, že sa ti podarí vrátiť k viere svojho krstu. Naozaj, čo iné by mohlo byť pravdivé? Že neexistuje žiadny Boh? Že Boh existuje, ale neobťažoval sa s nami komunikovať? Že existuje Boh, komunikoval s nami, ale nevieme, či

to bolo cez Buddhu, Mohameda, Ježiša, niekoho iného alebo všetkých spoločne? Posledná možnosť sa zdá omnoho pravdepodobnejšia než prvé dve. Potom je už otázkou zistiť, ktoré z veľkých náboženstiev sa javí ako najpravdepodobnejšie pravé Božie posolstvo človeku. Nemám pochybnosti, že keby si na túto otázku obrátila svoje značné intelektuálne schopnosti, bolo by len otázkou času, kedy by si si uvedomila, že neexistuje žiadne iné vysvetlenie existencie Katolíckej cirkvi, než že ten muž menom Ježiš z Nazareta skutočne zomrel, jeho telo skutočne vstalo z mŕtvych a on skutočne chodil a rozprával sa s tými nevelmi inšpirujúcimi jedenástimi, ktorí nejako po tejto skúsenosti zmenili priebeh dejín ľudstva. A k lepšiemu.

Tak teda ešte raz ďakujem a dovidenia. S láskou a vďačnosťou.“

Smrť

Začiatkom septembra už bola Ruth pripútaná na lôžko a na kyslíku. V posledných dňoch jej života prichádzalo mnoho ľudí, aby sa s ňou modlili, modlili sa za ňu alebo boli jednoducho pri nej. Zomrela popoludní 23. septembra 1998. To popoludnie sa tam spontánne zišli desiatky ľudí. Bolo to pred mobilnými telefónmi. Nikto neposielal žiadnu správu. Len to „nejako vedeli“ a prišli. Keď umierala, bdejúco stáli pri nej. Ako poznamenal rektor katedrály, ich farár a blízky priateľ:

„Miesto bolo preplnené ľuďmi, všetci tam len tak sedeli a modlili sa, modlili sa s ňou. Som si istý, že to bol zdroj sily... [bolo by] jednoduchšie byť len potichu s rodinou; namiesto toho, aby boli dvere otvorené — ako na Silvestra. Ale [bolo to krásne], že tí ľudia mohli prísť a vidieť ju v tej

slabosti a v tých posledných
hodinách, a tú veľkú dôstojnosť,
ktorá tam bola.“

Ruth zomrela tak, ako žila:
obklopená ľuďmi, ktorých milovala a
ktorí milovali ju.

Photos courtesy of
www.ruthpakaluk.com.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/ruth-pakaluk-manzelka-
matka-priatelka-aktivistka/](https://opusdei.org/sk-sk/article/ruth-pakaluk-manzelka-matka-priatelka-aktivistka/) (09.04.2026)